

Prima instanță - Judecătoria Orhei, sediul Șoldănești (jud. : E. Lavciuc)
Instanța de apel - Curtea de Apel Chișinău (jud. : M. Anton, V. Cotorobai, I. Țurcan)

DECIZIE

22 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în următoarea componență:

Președinte – Ala Cobănenau,

judecătorii – Galina Stratulat, Iurie Bejenaru, Mariana Pitic, Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de Galbura Grigore,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cernalev Valeriu și Galbura Grigore împotriva Societății pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29” Șoldănești, intervenient accesoriu Muștuc Gheorghe privind încasarea prejudiciului material, a dobânzii de întârziere a și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2019, prin care a fost admis apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29” Șoldănești, casată hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 14 noiembrie 2018 și încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 8 aprilie 2016 și s-a emis o nouă încheiere prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea privind anularea încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 17 iunie 2015,

c o n s t a t ă :

La 11 mai 2012, Cernalev Valeriu s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva Societății pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29” Șoldănești privind încasarea prejudiciului material și cheltuielilor de judecată.

În motivare a invocat că, la 9 iunie 2009 prin procura nr. 5942, a transmis lui Galbura Grigore un șir de împuterniciri, inclusiv și dreptul de a încheia acte cu persoane juridice pe mijlocul de transport de model „Mercedes 412D”, anul producerii 2000, motor 60298000320995, caroseria WDB 9044631P996332, culoarea albastra, cu numărul de înmatriculare C OE 446.

La 16 iunie 2009, Galbura Grigore a perfectat cu Societatea pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29” Șoldănești un contract de arenda având ca obiect transmiterea în folosința Societății pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29” Șoldănești a mijlocul de transport de model „Mercedes 412D”, cu numărul de înmatriculare C OE 446.

La 3 noiembrie 2009, angajatul Societății pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29” Șoldănești, Muștuc Gheorghe, conducând mijlocul de transport menționat pe ruta Chișinău-Fuzovca, încălcând prevederile RCR din 15 mai 2009 și anume pct.45 alin.(1), lit. a),b),d); pct. 45 alin. (2) a comis un accident rutier.

Astfel, în urma acțiunilor sale, acesta a fost recunoscut vinovat și condamnat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(1) din Codul penal.

Ca consecință a accidentului rutier comis de către Muștuc Gheorghe, la acel moment angajat al Societății pe Acțiuni „Baza de Transport Auto29” Șoldănești, mijlocul de transport de model „Mercedes 412D”, a fost deteriorat, fiind produse un șir de defecțiuni tehnice.

Potrivit actului de examinare al mijlocului de transport auto, nr.166/03A din 01 martie 2010, reparația automobilului la stațiile specializate de aprovizionare tehnică, constituie suma de 114 103,19 lei.

Reclamantul a menționat că, pârâtul nu a întreprins nici o acțiune în ceea ce privește restituirea daunei materiale produse automobilului.

Prin încheierea Judecătorei Șoldănești din 31 mai 2013 cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Cernalev Valeriu către SA „Baza de Transport Auto-29 Șoldănești” privind încasarea prejudiciului material și cheltuielilor de judecată a fost suspendată până la devenirea irevocabilă a hotărârii pe o cauză conexă.

Prin încheierea Judecătorei Șoldănești din 28 ianuarie 2015 procesul pe cauza civilă a fost reluat după suspendarea din 31 mai 2013.

Prin încheierea protocolară a Judecătorei Șoldănești din 4 martie 2015, s-a atras în proces în calitate de coreclamant Galbura Grigore.

Prin încheierea Judecătorei Șoldănești din 17 iunie 2015 cererea de chemare în judecată înaintată de Cernalev Valeriu, coreclamant Galbura Grigore împotriva Societății pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29 Șoldănești” a fost scoasă de pe rol, pe motiv că reclamantul Cernalev Valeriu și avocatul său Roșca Mariș Marcela nu sau prezentat în ședința de judecată și nu au comunicat instanței motivele neprezentării lor.

Prin încheierea Judecătorei Șoldănești din 8 aprilie 2016 a fost anulată încheierea Judecătorei Șoldănești din 17 iunie 2015 privind scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată.

Prin hotărârea Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești din 14 noiembrie 2018 s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Cernalev Valeriu și Galbura Grigore împotriva Societății pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29 Șoldănești”, intervenient accesoriu Muștuc Gheorghe.

S-a încasat din contul Societății pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29” Șoldănești în beneficiul lui Cernalev Valeriu prejudiciul material în mărime de 114103,19 lei, dobânda de întârziere în mărime de 90 959,00 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 22 974,09 lei, iar în total suma de 228 036,28 lei.

S-a încasat din contul Societății pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29” Șoldănești în beneficiul coreclamantului Galbura Grigore cheltuielile de judecată în mărime totală de 11 770,80 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 14 decembrie 2018, Societatea pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29 Șoldănești” a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești din 14 noiembrie 2018, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii menționate și respingerea cererii de chemare în judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2019 a fost admis apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29 Șoldănești”.

S-a casat integral hotărârea Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești din 14 noiembrie 2018.

S-a casat încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 8 aprilie 2016 privind anularea încheierii de scoatere de pe rol și s-a emis o nouă încheiere prin care: cererea înaintată de Cernalev Valeriu privind anularea încheierii Judecătoriei Orhei sediul Șoldănești din 17 iunie 2015, prin care s-a scos de pe rol cererea de chemare în judecată înaintată de Cernalev Valeriu și Galbura Grigore împotriva Societății pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29” Șoldănești, s-a respins ca neîntemeiată.

La 24 septembrie 2019, Galbura Grigore a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2019 solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre re judecare în instanța de apel.

Ca temei de drept recurentul a indicat prevederile art. 432 alin.2) lit. c) din Codul de procedură civilă.

În motivare, a invocat că la examinarea cauzei civile, instanța de apel examinând în ordine de apel a scos de pe rol cererea de chemare în judecată, aplicând prevederile art. 267 lit. g) din Codul de procedură civilă, astfel și-a depășit limitele examinării apelului.

Recurentul a indicat că, atât din conținutul cererii de apel cât și din cadrul ședinței de judecată din 20 iunie 2019 potrivit înregistrării audio, nu se constată faptul că apelantul a solicitat anularea încheierii Judecătoriei Șoldănești din 8 aprilie 2016 prin care s-a anulat încheierea de scoatere de pe rol a cererii de chemare în judecată.

Instanța de apel nu avea nici un temei legal de a anula încheierea Judecătoriei Șoldănești din 8 aprilie 2016, iar apelantul nici nu a avut o asemenea cerință în solicitările sale din apel.

Recurentul a susținut că instanța de apel a încălcat principiul contradictorialității, prevăzut de art. 26 alin. (2) din Codul de procedură civilă prin pronunțarea unei soluții, în afara pretențiilor invocate de către parte.

În opinia recurentului instanța de apel, prin pronunțarea unei decizii, în afara celor invocate de către reprezentantul apelantului în apel, a lipsit partea adversă de dreptul de a-și expune opinia asupra problemei de fapt, astfel, fiindu-i încălcat, dreptul la un proces echitabil.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 20 iunie 2019.

Conform art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recurentul a invocat că cu deciziei motivată a instanței de apel, a făcut cunoștință la 22 august 2019, de pe saitul oficial al instanței, fiind publicată la 12 august 2019.

Cererea de recurs a fost declarată la 24 septembrie 2019, respectiv în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Astfel, la 29 octombrie 2019 instanța de recurs a comunicat intimaților copia recursurilor, informând despre necesitatea depunerii referinței în termen de o lună de la

data primirii scrisorii (f. d. 10 Vol. III), fiind recepționate potrivit avizelor de recepție (f. d. 11-14 Vol. III).

La 17 decembrie 2019, Societatea pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29 Șoldănești”, reprezentată de avocatul Pavel Savițchi a depus referință motivând că soluția instanței de apel este corectă. Instanța de apel a corectat erorile admise de către instanța de fond.

Cu afirmațiile invocate de către recurent nu este de acord, considerându-le neîntemeiate. A pledat pentru inadmisibilitatea recursului.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 15 ianuarie 2020 recursul înaintat de Galbura Grigore s-a declarat admisibil.

În conformitate cu art. 441 și art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului, verificând în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând argumentele invocate în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Analizând materialele dosarului, instanța de recurs retine următoarele :

Din actele cauzei civile s-a stabilit că, la 11 mai 2012 Cernalev Valeriu s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva Societății pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29” Șoldănești privind încasarea prejudiciului material și cheltuielilor de judecată, ulterior a intervenit în proces în calitate de coreclamant și Galbura Grigore.

Atât reclamantul cât și coreclamantul Galbura Grigore în proces au fost reprezentați de către avocatul Mariș Marcela.

La 17 iunie 2015 instanța de fond a scos de pe rol cererea de chemare în judecată înaintată de Cernalev Valeriu și coreclamantul Galbura Grigore împotriva Societății pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29 Șoldănești” pe motiv că, reclamantul Cernalev Valeriu cât și coreclamant Galbura Grigore și reprezentantul acestora nu s-au prezentat în ședința de judecată și nu au comunicat instanței motivele neprezentării lor.

Prin încheierea Judecătoriei Șoldănești din 8 aprilie 2016 a fost anulată încheierea Judecătoriei Șoldănești din 17 iunie 2015 privind scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată și s-a repus cauza pe rol.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 14 noiembrie 2018 cererea de chemare în judecată înaintată de Cernalev Valeriu și Galbura Grigore împotriva Societății pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29 Șoldănești”, intervenient accesoriu Muștuc Gheorghe, s-a admis.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 14 decembrie 2018, Societatea pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29 Șoldănești” a declarat apel.

Examinând cauza în ordine de apel, instanța de apel a casat integral hotărârea Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești din 14 noiembrie 2018 și încheierea Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești din 8 aprilie 2016 privind anularea încheierii de scoatere de pe rol și s-a emis o nouă încheiere prin care: cererea înaintată de Cernalev Valeriu privind anularea încheierii Judecătorei Orhei sediul Șoldănești din 17 iunie 2015, prin care s-a scos de pe rol cererea de chemare în judecată înaintată de Cernalev Valeriu și Galbura Grigore împotriva Societății pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29” Șoldănești, a respins-o ca neîntemeiată.

Instanța de recurs reține că, soluția instanței de apel este eronată.

În conformitate cu art. 267 lit. g) din Codul de procedură civilă instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care reclamantul citat legal nu s-a prezentat în ședință de judecată, nu a comunicat instanței motivele neprezentării sau motivele sunt considerate de instanță ca fiind neîntemeiate, sau nu a solicitat examinarea cauzei în absența sa, iar pârâtul nu solicită soluționarea cauzei în fond.

Prin prisma art. 268 alin. (4) din Codul de procedură civilă la cererea reclamantului sau a pârâtului, instanța poate anula încheierea privind scoaterea cererii de pe rol emise în temeiul art.267 lit. f) și g), dacă aceștia depun probe care să confirme imposibilitatea prezentării lor în ședință de judecată și a înștiințării instanței.

Cererea se depune în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii.

Cererea privind anularea încheierii de scoatere a cererii de pe rol se soluționează în baza dosarului și a materialelor anexate la cerere, fără citarea participanților la proces.

Instanța care examinează cererea poate dispune citarea participanților la proces pentru a se pronunța cu privire la respectiva cerere.

Alin. (5) prevede că, încheierea judecătorească de respingere a cererii de anulare a încheierii privind scoaterea cererii de pe rol poate fi atacată cu recurs.

Deci, dispoziția art. 268 alin. (5) din Codul de procedură civilă indică clar că, doar încheierea de respingere a cererii de anulare a încheierii de scoaterea acțiunii de pe rol poate fi atacată cu recurs, nu și admiterea cererii, fapt ce denotă că aceasta nu se contestă nici odată cu fondul cauzei.

Colegiul conchide că, la 01 iulie 2015, reprezentantul reclamaților a depus cerere privind anularea încheierii Judecătorei Șoldănești din 17 iunie 2015.

Instanța de fond constatând temeinicia cererii, a admis-o și ca urmare, în temeiul art. 268 alin. (4) din Codul de procedură civilă a anulat încheierea Judecătorei Șoldănești din 17 iunie 2015.

Constatarea instanței de apel precum că, încheierea Judecătorei Șoldănești din 8 aprilie 2016 este neîntemeiată dat fiind faptul că instanța de fond eronat a aplicat prevederile art. 267 lit. g) din Codul de procedură civilă este una greșită.

Or, analiza temeiurilor de anulare a încheierii de scoatere de pe rol a cererii de chemare în judecată în baza art. 267 lit. g) din Codul de procedură civilă, a fost verificată de instanța care a scos cererea de pe rol, adică de instanța de fond.

Totodată, instanța de recurs menționează că, instanța de fond în baza unui temei legal a admis cererea de repunere pe rol a cauzei, la cerere fiind anexată o dovadă

întemeiată și a anume certificatul de naștere a copilului, care demonstrează în perioada respectivă reprezentatul reclamantului a născut un copil, ceea ce denotă un motiv serios.

Art. 359 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă stabilește că, încheierile emise în primă instanță nu pot fi atacate cu apel decât o dată cu hotărârea, cu excepția încheierilor care pot fi atacate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile specificate la art.423.

Apelul declarat împotriva hotărârii se consideră declarat și împotriva încheierilor date în cauza respectivă, chiar dacă au fost emise după pronunțarea hotărârii și dacă atacarea încheierii nu se menționează în cererea de apel.

Art. 423 alin. (1) din Codul de procedură civilă încheierea dată în primă instanță poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părți și de ceilalți participanți la proces în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi, precum și în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului. Ea se examinează în recurs conform regulilor stabilite de prezentul capitol.

Potrivit art. 373 alin. (2) din Codul de procedură civilă în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Așadar, instanța de apel prin decizia din 20 iunie 2019, nu s-a expus asupra fondului cauzei, ci prin aplicarea eronată a art. 267 lit. g) din Codul de procedură civilă a respins ca neîntemeiată cererea reclamantului privind anularea încheierii Judecătoriei Șoldănești din 17 iunie 2015 prin care s-a scos de pe rol cererea de chemare în judecată din motiv că avocatul reclamantului nu a prezentat probe care să confirme imposibilitatea prezentării sale în ședința de judecată din 17 iunie 2015.

Însă în virtutea caracterului devolutiv al apelului instanța de apel era obligată să se expună pe marginea pretențiilor invocate de apelant în cererea de apel.

Or, reieșind din prevederile art.373 din Codul de procedură civilă instanța de apel, în limitele cererii de apel, verifică, temeinicia hotărârii atacate, referitor la constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii, în prima instanță.

În consecință, instanța de apel greșit a aplicat dispoziția art. 267 lit. g) din Codul de procedură civilă, și astfel necercetând pe fond apelul, soluția care se impune, în baza 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă de admitere a recursului.

Dispoziția art. 388 alin. (2) din Codul de procedură civilă reglementează că, săvârșirea altor încălcări decât cele consemnate la alin.(1) constituie temeiul casării hotărârii numai dacă ele au dus sau au putut duce la soluționarea eronată a cauzei.

Colegiul menționează că, concluzia instanței de apel precum că, la caz este aplicabilă dispoziția art. 359 alin. (2) din Codul de procedură civilă, este eronată.

Instanța de apel poate să se pronunțe din oficiu și asupra legalității încheierilor date de prima instanță, chiar dacă nu se menționează în cererea de apel, numai asupra acelor încheieri care fac imposibilă efectuarea unei noi judecări a fondului cauzei, astfel că, în cazul în care în privința unor pretenții s-a emis o hotărâre în fond, iar în privința altor pretenții concomitent, prin încheiere au fost scoase de pe rol sau procesul a fost încetat.

Încheierea instanței de fond din 8 aprilie 2016, emisă în temeiul art.268 alin. (4) nu cade sub incidența normei art. 359 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

Interpretarea la caz, în sensul normei menționate, reprezintă o încălcare a principiul accesului liber la justiție prevăzut de art. 20 alin.(1) din Constituție, dar și art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Or, accesul liber la justiție se realizează prin îndeplinirea tuturor obligațiilor ce reies atât din legislația națională cât și cea internațională, în care justițiabilii beneficiază de drepturile și libertățile fundamentale prevăzute de lege.

În baza art. 432 alin.(2) lit. c) din Codul de procedură civilă se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

În concluzie, instanța de apel nu a dat o calificare juridică corectă raportului litigios, și ca urmare greșit a determinat norma aplicabilă la caz.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a casat încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 8 aprilie 2016 și ca urmare și hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 14 noiembrie 2018, nu a examinat apelul în fond și nu s-a expus asupra fondului cauzei, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Galbura Grigore.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2019, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cernalev Valeriu și Galbura Grigore împotriva Societății pe Acțiuni „Baza de Transport Auto-29” Șoldănești, intervenient accesoriu Muștuc Gheorghe privind încasarea prejudiciului material, a dobânzii de întârziere a și cheltuielilor de judecată și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Dumitru Mardari